

POWIAT
WODZISŁAWSKI

DIAGNOZA STRATEGICZNA POWIATU WODZISŁAWSKIEGO – MATERIAŁ ŹRÓDŁOWY DO STRATEGII ROZWOJU POWIATU NA LATA 2023- 2030+

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
2. Sytuacja Powiatu Wodzisławskiego na tle podstawowych danych statystycznych	3
Sytuacja demograficzna.....	3
Przedsiębiorczość i rynek pracy.....	6
Usługi publiczne.....	12
Kultura	20
Turystyka, sport i rekreacja	20
Gospodarka komunalna	21
Gospodarka mieszkaniowa.....	23
Transport	24
Rolnictwo.....	26
Aktywność społeczna	28
Zróżnicowanie wewnętrzne powiatu wodzisławskiego	29

1. Wprowadzenie

Dokument zawiera zbiór podstawowych danych statystycznych obrazujących sytuację powiatu wodzisławskiego. Głównym wykorzystywanym źródłem danych był Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Ze źródła tego skorzystano ze względu na dwie okoliczności istotne w analizach ilościowych:

- ciągłość zbierania danych i stosowanej metodologii umożliwiająca porównywanie sytuacji i procesów dotyczących rozwoju powiatu w dłuższym horyzoncie czasu,
- spójność metodologiczną dla wszystkich jednostek terytorialnych pozwalającą na przedstawianie sytuacji powiatu na tle innych ośrodków.

Dane z BDL GUS mogą częściowo różnić się w stosunku do danych zbieranych w ramach jednostek powiatu. Nie wpływa to jednak na ich użyteczność wynikającą ze wskazanych powyżej przestanków.

W ramach opracowania diagnozy zestawiono dane z różnych dziedzin. Wśród nich uwzględniono m. in. informacje na temat:

- demografii,
- przedsiębiorczości i rynku pracy,
- usług publicznych,
- gospodarki komunalnej i mieszkaniowej,
- aktywności społecznej,
- edukacji,
- kultury,
- ochrony zdrowia,
- transportu,
- rolnictwa,
- różnicowań wewnętrznych powiatu.

Dane zawarte w opracowaniu zostały wykorzystane w syntetycznej formie w dokumencie strategii w części „Wnioski z diagnozy”.

2. Sytuacja Powiatu Wodzisławskiego na tle podstawowych danych statystycznych

Powiat wodzisławski położony jest w południowo-zachodniej części województwa śląskiego. Od zachodu graniczy z powiatem raciborskim, od północnego wschodu z powiatem rybnickim oraz miastem Rybnik, a od wschodu z miastem Jastrzębie-Zdrój. Z kolei południowa granica powiatu stanowi granicę państwa z Republiką Czeską. Łączna powierzchnia powiatu wynosi 286,9 km², co stanowi około 5% powierzchni województwa śląskiego. Gęstość zaludnienia powiatu wynosiła w 2021 roku 542 os/km².

W skład powiatu wchodzi pięć gmin wiejskich: Marklowice, Mszana, Gorzyce, Godów i Lubomia oraz cztery miasta: Wodzisław Śląski, Rydułtowy, Radlin i Pszów.

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” prawie cały obszar powiatu (za wyjątkiem gmin: Lubomia, Pszów i Gorzyce) należą do Aglomeracji Rybnickiej lub jej bezpośredniego otoczenia. Ponadto gminy powiatu wpisują się w następujące OSI regionalne:

- Obszary cenne przyrodniczo – Gorzyce i Lubomia (poziom II przeciętny),
- Ośrodki wzrostu – Wodzisław Śląski i Rydułtowy (ośrodki uzupełniające),
- Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza – Pszów, Radlin, Rydułtowy, Wodzisław Śląski, Marklowice (III obszar problemowy), Godów, Gorzyce i Lubomia (II obszar problemowy),
- Gminy w transformacji górniczej – cały powiat wodzisławski (typ społeczno-przestrzenny).

Powiat wodzisławski angażuje się we współpracę z regionami partnerskimi, do których należą:

- Powiat Recklinghausen - Niemcy
- Region Sörmland - Szwecja
- Powiat Jelgava - Łotwa
- Powiat Tczewski - Polska.

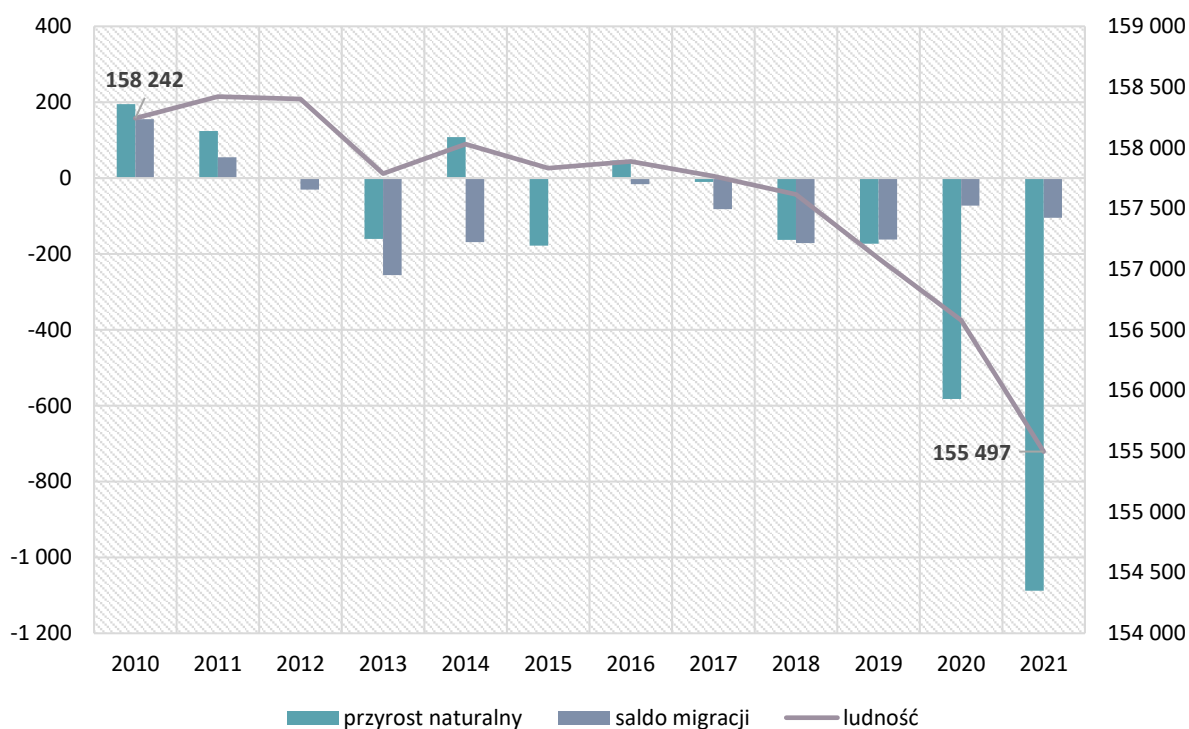
Ponadto jest bardzo atrakcyjnym miejscem zarówno w aspekcie planowania inwestycji, jak również warunków życia. Potwierdza to fakt, że w 2021 i 2022 roku został on sklasyfikowany kolejny raz w ścisłej czołówce najlepszych samorządów w Polsce w rankingu Związku Powiatów Polskich. W kategorii „powiaty powyżej 120 tys. mieszkańców” w 2021 roku uzyskał czwarte miejsce, a w roku 2022 miejsce szóste.

W diagnozie opierano się na najnowszych danych pochodzących z lat 2021 i 2020, w miarę dostępności danych uwzględniano także szeregi czasowe od roku 2010. W wielu obszarach analizy należy uwzględnić tło związane z wprowadzonymi obostrzeniami COVID w latach 2019 i 2020.

Sytuacja demograficzna

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2021 roku populacja powiatu wodzisławskiego wynosiła 155,5 tys. osób, z czego 51,5% stanowiły kobiety. Niestety powiat ulega procesowi depopulacji – na przestrzeni ostatniej dekady liczba ludności systematycznie maleje, a w stosunku do roku 2010 zmniejszyła się o 1,7% tj. o ponad 2,7 tys.

Wykres 1 Liczba ludności, przyrost naturalny i saldo migracji w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2021 (os.).

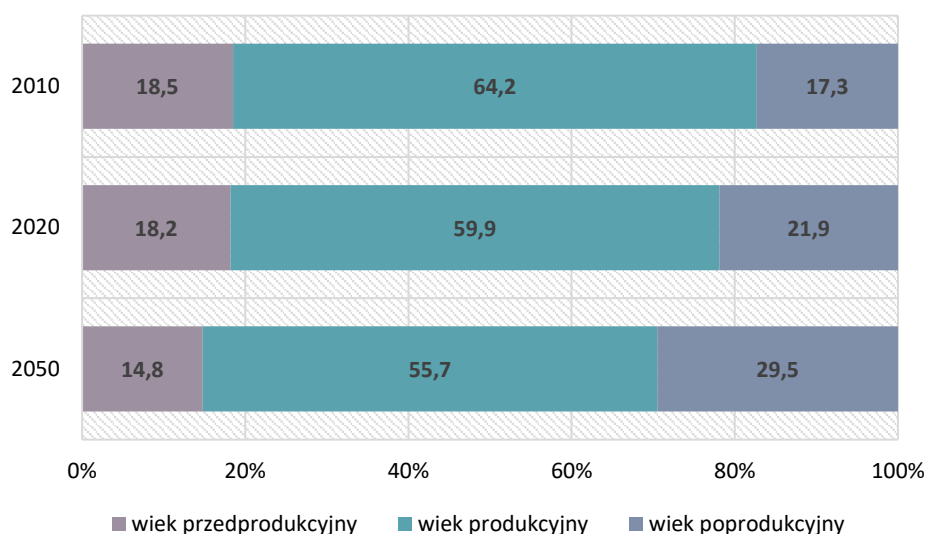
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Depopulacja powiatu jest wynikiem przede wszystkim pogłębiającego się ujemnego przyrostu naturalnego. W 2020 roku wyniósł on -582 osoby, a rok później już -1188 osób. Ujemna tendencja wzmacnia się od 2017 roku. Jedyne analizowane lata, które charakteryzują się dodatnim przyrostem to 2016 i 2010-2011. Spadki w ruchu naturalnym ludności są efektem zarówno wzrostu liczby zgonów, jak również spadku liczby urodzeń.

Saldo migracji od 2012 roku również przybierało wartości ujemne, jednakże obserwowana tendencja nie jest taka negatywna, a największe spadki nie takie duże jak w przypadku ruchu naturalnego. Najniższe saldo przypadało na lata: 2013 (-256 osób), 2014 (-169 osób), 2018 (-171 osób) i 2019 (-162 osoby). Ruch migracyjny odbywa się głównie wewnątrz kraju. Emigracja i imigracja stanowią niewielki odsetek osób zmieniających miejsce zamieszkania.

Powiat ulega także procesowi starzenia się społeczeństwa, który przejawia się zwiększaniem liczby osób starszych, natomiast kurczeniem się populacji osób młodych. W 2010 roku w powiecie wodzisławskim odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił 18,5%, w 2020 roku zmalał o 0,3 pp., a prognozowany spadek do 2050 roku wynosi kolejne 3,4 pp. Jeszcze mocniej spada odsetek osób w wieku produkcyjnym. Tymczasem odsetek osób w wieku poprodukcyjnym rośnie - w 2010 roku wynosił 17,3%, a w 2020 już 21,9%. W 2050 roku prognozowana populacja osób starszych będzie stanowiła prawie 30% ludności powiatu.

Wykres 2 Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogóle populacji powiatu wodzisławskiego w latach 2010, 2020 i 2050¹ (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Negatywne tendencje potwierdza kształtowanie się wybranych mierników demograficznych. Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego, rozumianego jako ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, wzrosła na przestrzeni ostatnich lat z 26,9 w 2010 roku do 36,6 w 2020 roku, natomiast odsetek osób w wieku 65+ w populacji ogółem wzrósł w analogicznych okresach z 14,3% do 18,4%.

Powiat wodzisławski charakteryzuje się największą populacją wśród wszystkich powiatów i miast subregionu zachodniego, natomiast zmiana w liczbie ludności w ostatniej dekadzie jest mniejsza niż w województwie śląskim i plasuje powiat na trzecim miejscu, zaraz po powiecie rybnickim i mieście Żory, które zanotowały w analizowanym okresie przyrost ludności. Przyrost naturalny na 1000 ludności charakteryzujący powiat wodzisławski jest zbliżony do średniej wojewódzkiej i jest jednym z najniższych w subregionie (niższa wartość wystąpiła tylko w mieście Jastrzębie-Zdrój). Lepiej kształtuje się wskaźnik salda migracji na 1000 ludności – większy odpływ ludności zanotowały aż trzy jednostki terytorialne tj. powiat raciborski oraz miasta Jastrzębie-Zdrój i Rybnik. Natomiast odsetek osób w wieku 65+, który charakteryzuje powiat, kształtuje się wprawdzie poniżej średniej wojewódzkiej, jednak w subregionie tylko jedno miasto (Jastrzębie-Zdrój) zdecydowanie przewyższa ten wskaźnik.

Tabela 1 Wybrane statystyki z zakresu demografii dotyczące powiatów subregionu zachodniego w 2021 roku².

Jednostka terytorialna	Ludność (os.)	Zmiana ludności 2021/2010 (%)	Przyrost naturalny na 1000 ludności	Saldo migracji na 1000 ludności	Odsetek osób w wieku 65+ w populacji ogółem (%)
ŚLĄSKIE	4 455 877	-3,9	-7,02	-1,00	19,8
Powiat raciborski	106 466	-3,4	-6,59	-2,55	18,2
Powiat rybnicki	78 025	2,7	-4,01	1,61	16,1

¹ Prognoza GUS na podstawie Spisu Powszechnego z roku 2011.

² Wyjątek stanowi wskaźnik Odsetek osób w wieku 65+ w populacji ogółem (%), dla którego dane pochodzą z roku 2020.

Powiat					
wodzisławski	155 497	-1,7	-6,98	-0,67	18,4
Jastrzębie-Zdrój	86 632	-6,5	-8,63	-7,26	20,5
Rybnik	135 994	-3,6	-5,61	-3,38	18,4
Żory	62 848	1,1	-3,71	3,96	18,3

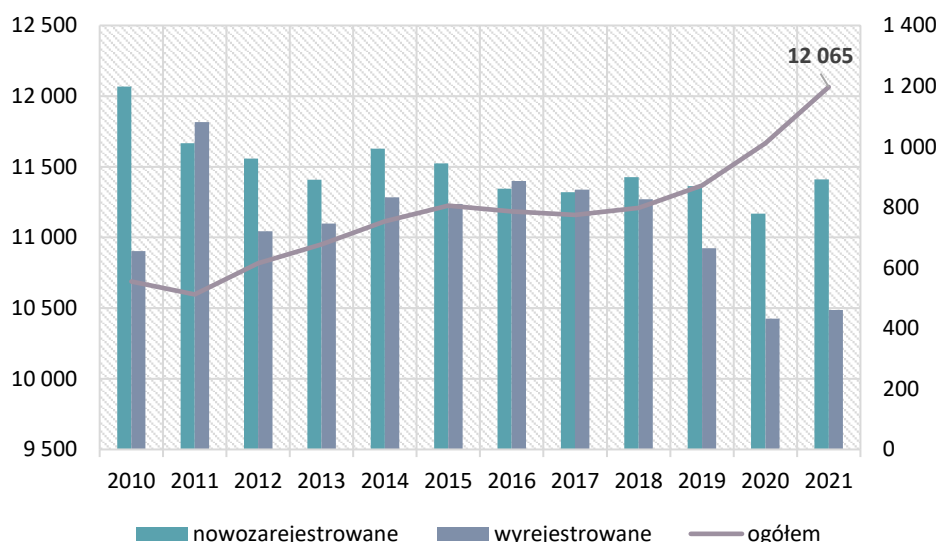
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Przedsiębiorczość i rynek pracy

Przedsiębiorstwa

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2021 roku w powiecie wyniosła 12,1 tys. i na przestrzeni lat generalnie przyjmuje tendencję rosnącą. W stosunku do roku 2010 liczba ta wzrosła o prawie 13% tj. o 1,4 tys. podmiotów. Jest to wynikiem utrzymującego się dodatniego salda liczby podmiotów (różnicy między podmiotami nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi w danym okresie). Tylko w latach 2011, 2016 i 2017 saldo przybrało znak ujemny, ale wartości te były bardzo niskie (łącznie ubytek per saldo w tych trzech okresach analizy wyniósł -105 podmiotów). W ostatnim analizowanym okresie liczba nowych podmiotów wyniosła 892, a wyrejestrowanych 460 – łącznie liczba podmiotów wzrosła więc o ponad 400.

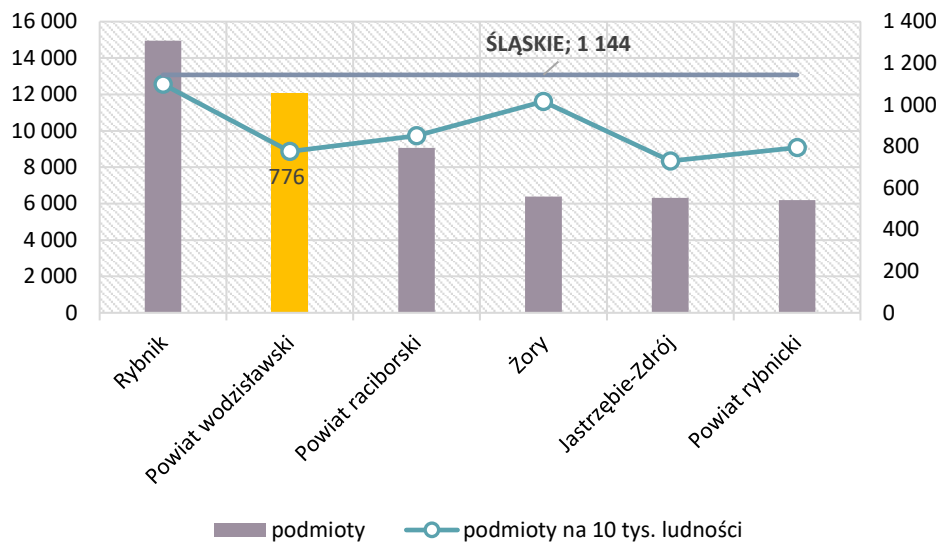
Wykres 3 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON, nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2021 (podmioty).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców liczba podmiotów w powiecie wodzisławskim w 2021 roku wyniosła 776 – była to wartość zdecydowanie poniżej średniej dla województwa śląskiego (1144 podmioty) oraz poniżej wartości dla większości miast i powiatów subregionu zachodniego – tylko Jastrzębie Zdrój zarejestrowało niższy wskaźnik w wysokości 730 podmiotów na 10 tys. ludności. W przypadku liczby podmiotów ogółem powiat wodzisławski ustępuje miejsca tylko miastu Rybnik, w którym w 2021 roku zarejestrowanych było 14,9 tys. podmiotów.

Wykres 4 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON ogółem oraz w przeliczeniu na 10 tys. ludności w powiatach subregionu zachodniego w 2021 roku (podmioty, podmioty na 10 tys. ludności).

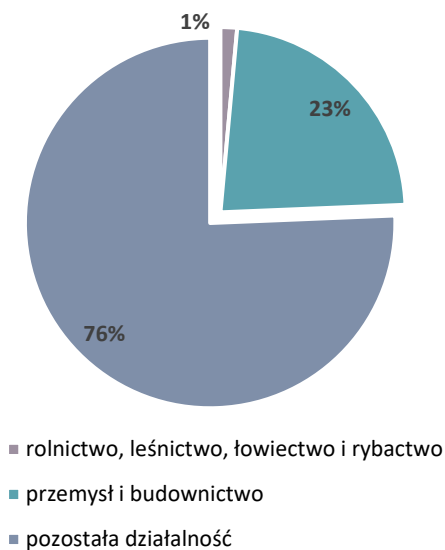

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Podobne tendencje zauważa się w przypadku analizy wyłącznie podmiotów prowadzących działalność jako osoba fizyczna. W 2021 takich jednostek w powiecie wodzisławskim zarejestrowanych było 9,4 tys. i tylko Rybnik charakteryzował się ich większą liczbą (10,9 tys.). W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wskaźnik ten (602 podmioty na 10 tys. mieszkańców) plasował powiat wodzisławski na czwartym miejscu w subregionie zaraz przed Jastrzębiem Zdrój (544 podmioty) oraz powiatem rybnickim (600 podmiotów).

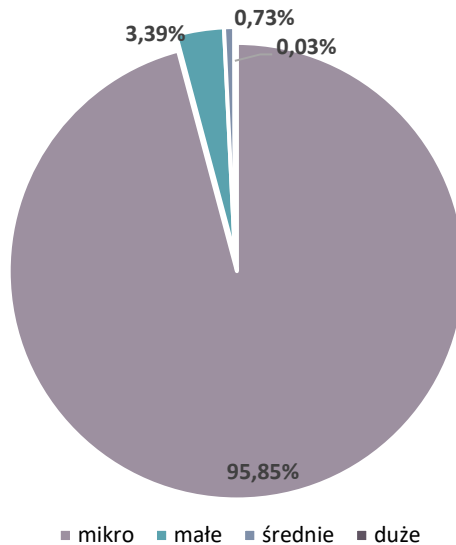
Analizując specyfikę działalności podmiotów zarejestrowanych w powiecie zdecydowanie dominuje pozostała działalność. Ich ilość w 2021 roku wyniosła 9,1 tys. tj. 76% ogółu podmiotów. Z kolei podmioty zarejestrowane w sekcjach przemysł i budownictwo stanowiły 23% ogółu jednostek.

Wykres 5 Podmioty wpisane do rejestru REGON w podziale na grupy sekcji PKD w powiecie wodzisławskim w 2021 roku (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Wykres 6 Podmioty wpisane do rejestru REGON wg liczby zatrudnionych³ w powiecie wodzisławskim w 2021 roku (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

W powiecie według statystyk Głównego Urzędu Statystycznego zarejestrowane były w 2021 roku 4 podmioty duże tj. zatrudniające co najmniej 250 osób oraz 88 średnich tj. zatrudniających 50-249 pracowników. Dominują zdecydowanie mikroprzedsiębiorstwa, które w analizowanym okresie stanowiły prawie 96% wszystkich podmiotów.

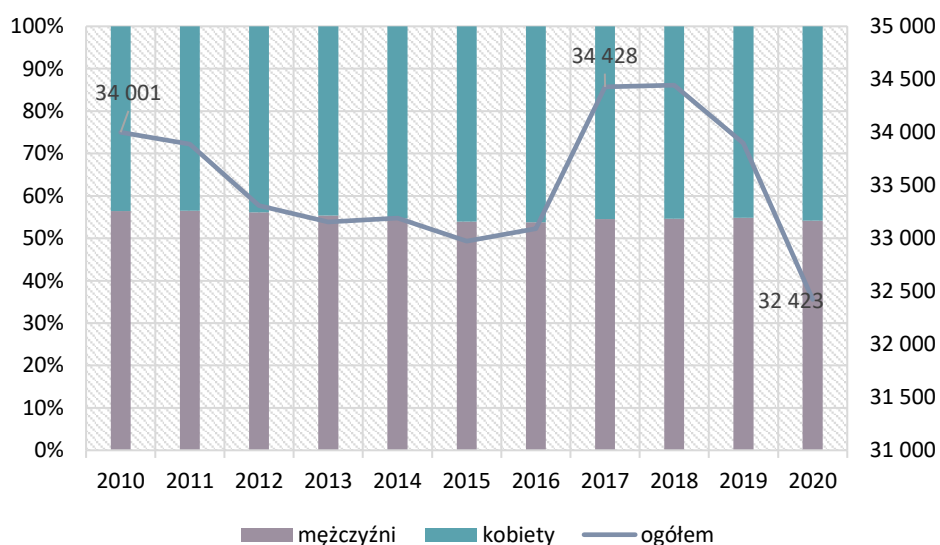
Specyficznym rodzajem działalności są podmioty funkcjonujące w obszarze turystyki. W 2021 roku w powiecie zarejestrowanych było 7 takich obiektów, które łącznie oferowały 290 miejsc noclegowych. Wśród nich 6 klasyfikowanych było jako obiekty hotelowe (w tym 2 hotele) oferujące 272 miejsca noclegowe oraz jeden obiekt noclegowy krótkotrwałego zakwaterowania, oferujący 18 miejsc. Łącznie obiekty te w 2021 roku udzieliły 20,5 tys. noclegów dla 14,4 tys. turystów.

Zatrudnienie

Liczba pracujących w powiecie wodzisławskim w 2020 roku wyniosła 32,4 tys. i była to wartość o 4,6% niższa niż w roku 2010 (spadek o ponad 1,5 tys. pracujących). Najwyższa wartość pracujących w powiecie występowała w latach 2017-2018, kiedy to kształtowała się na poziomie ok. 34,5 tys. Lata 2019 i 2020 przyniosły zdecydowany spadek zatrudnionych.

³ Rolnictwo obejmuje: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; Przemysł obejmuje: górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę; dostawę wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywację oraz budownictwo Usługi obejmują wszystkie pozostałe sekcje w tym: handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja, działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości, działalność profesjonalną, naukową i techniczną; administrowanie i działalność wspierającą; administrację publiczną i obronę narodową; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukację; opiekę zdrowotną i pomoc społeczną; działalność związana z kulturą rozrywką i rekreacją oraz pozostałą działalność usługową.

Wykres 7 Pracujący⁴ w powiecie wodzisławskim w podziale na płeć w latach 2010-2020 (os.).

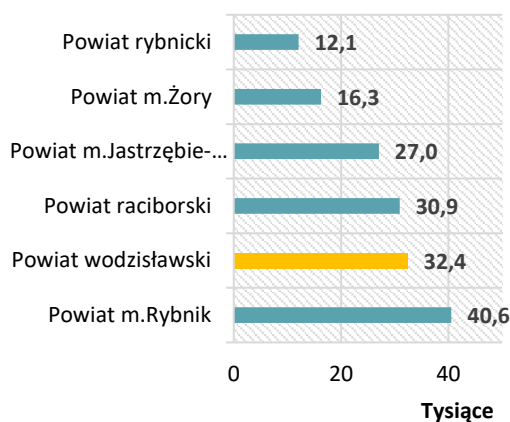
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Wśród pracujących dominują mężczyźni – w 2020 roku ich udział wynosił 54%. Analizując jednak statystyki dla obu płci w czasie zauważa się, że liczba pracujących kobiet w odniesieniu do 2010 roku nie spadła (wzrost o 0,3%), natomiast liczba pracujących mężczyzn spadła o 8,5%. Powoduje to, że udział kobiet wśród pracujących w powiecie na przestrzeni lat wzrasta.

Liczba pracujących w powiecie stanowi drugi wynik w subregionie zachodnim. Najwyższa liczba pracujących występuje w Rybniku (prawie 41 tys. osób), natomiast zbliżoną statystyką charakteryzuje się powiat raciborski (prawie 31 tys. osób pracujących).

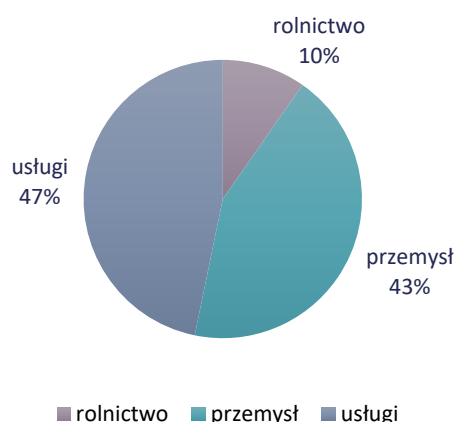
⁴ Mikroprzedsiębiorstwo – do 9 zatrudnionych, małe przedsiębiorstwo- 10-49 zatrudnionych, średnie przedsiębiorstwo – 50-249 zatrudnionych, duże przedsiębiorstwo – powyżej 250 zatrudnionych.

Wykres 8 Pracujący w powiatach i miastach subregionu zachodniego w 2020 roku (tys. os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Wykres 9 Pracujący wg grup sekcji PKD⁵ w powiecie wodzisławskim w 2020 roku (%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Najwięcej pracujących odnotowuje się w usługach i przemyśle. W 2020 roku w usługach zatrudnionych było 15,2 tys. osób z czego 5,5 tys. w handlu, naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii oraz informacji i komunikacji, natomiast 620 osób w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości. Przemysł i budownictwo zatrudniał 14,1 tys. osób, natomiast w zawodach związanych z rolnictwem pracowało zaledwie 3,1 tys. osób.

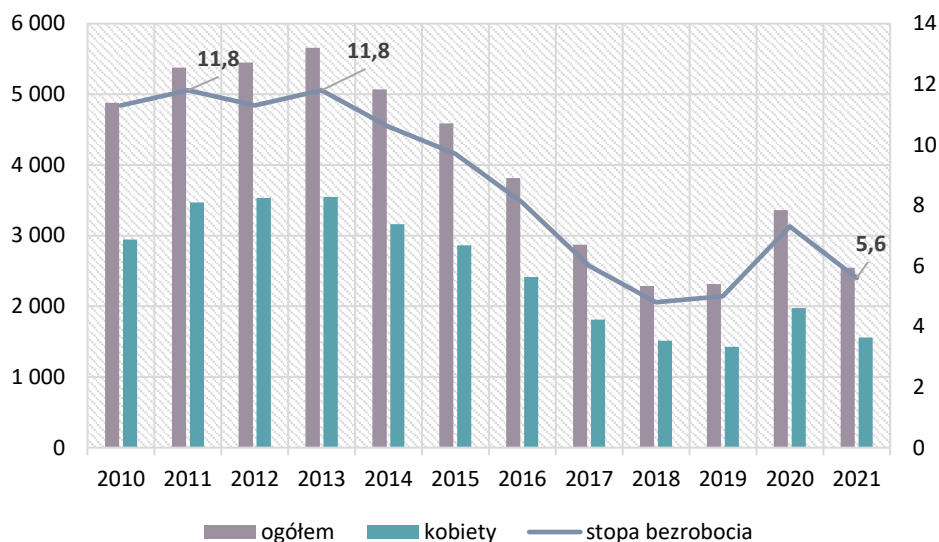
Relatywnie niski jest poziom wynagrodzeń. W roku 2021 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) wynosiło 78,5%.

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych w powiecie w 2021 wyniosła 2,5 tys. i była niższa w stosunku do roku 2020 o ponad 800 osób. Od roku 2013 zauważa się systematyczny spadek liczby bezrobotnych z niewielkim wzrostem w latach 2019 i 2020. Podobnie kształtuje się stopa bezrobocia. Najwyższy jej poziom w analizowanym okresie wystąpił w latach 2011-2013 (powyżej 11%). W 2020 stopa bezrobocia spadła do poziomu 5,6%. Wśród bezrobotnych dominują kobiety, których liczba w ostatnim analizowanym roku wyniosła 1,6 tys. tj. 61,3%.

⁵ Rolnictwo obejmuje: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; Przemysł obejmuje: górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę; dostawę wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywację oraz budownictwo Usługi obejmują wszystkie pozostałe sekcje w tym: handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja, działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości, działalność profesjonalną, naukową i techniczną; administrowanie i działalność wspierającą; administrację publiczną i obronę narodową, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukację; opiekę zdrowotną i pomoc społeczną; działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz pozostałą działalność usługową.

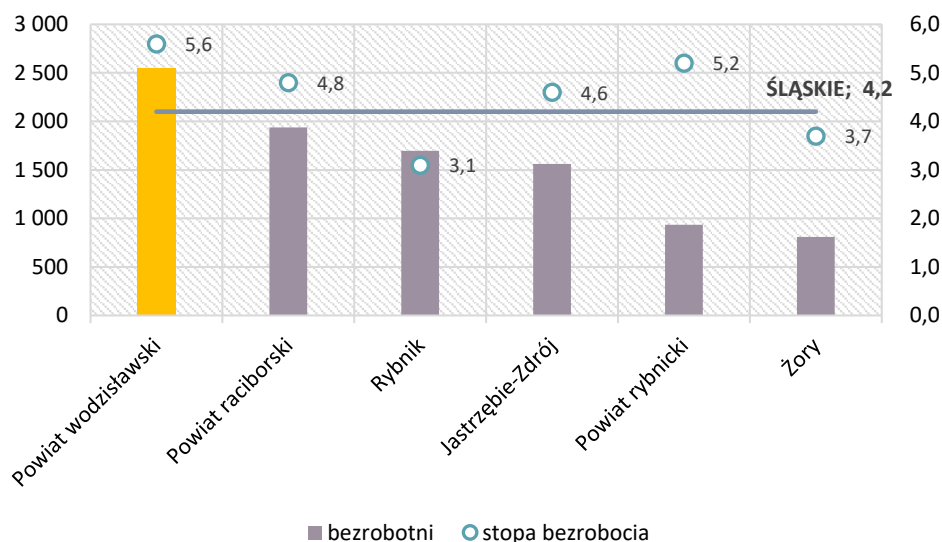
Wykres 10 Liczba bezrobotnych ogółem i bezrobotnych kobiet oraz stopa bezrobocia w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2021 (os., %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Liczba bezrobotnych w powiecie jest najwyższą wartością wśród wszystkich powiatów i miast subregionu zachodniego. Nieco niższą wartość odnotował powiat raciborski (4,8 tys. osób). Podobnie powiat wodzisławski charakteryzuje się najwyższą wartością stopy bezrobocia wśród analizowanych jednostek. Wartość 5,6% jest zbliżona do wartości charakteryzującej powiat rybnicki (5,2%) i zdecydowanie wyższa od średniej dla województwa (4,2%).

Wykres 11 Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w powiatach i miastach subregionu zachodniego w 2021 roku (os., %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Wśród bezrobotnych dominują osoby pozostające bez pracy 3 miesiące lub mniej. W 2021 roku takich osób było ponad 700 (28,1% wszystkich bezrobotnych). W następnej kolejności duży odsetek stanowią osoby pozostające bez pracy bardzo długo tj. powyżej roku (12-24 miesiące – 520 osób, powyżej 24 miesiące – 629 osób). Na przestrzeni lat zauważa się spadającą tendencję udziału osób

pozostających bez pracy do roku oraz wzrastającego udziału liczby osób dotkniętych bezrobociem długoterminowym tj. powyżej roku.

Bezrobocie najczęściej dotyka osób z niskim wykształceniem. W 2021 roku najwięcej osób bezrobotnych legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym (741 tj. 29,1% ogółu bezrobotnych) oraz gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (685 tj. 26,9%). Stosunkowo duży odsetek stanowiły także osoby z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym (620 tj. 24,4%). Wśród bezrobotnych najmniej natomiast było osób z wykształceniem wyższym (283 tj. 11,1%) oraz średnim ogólnokształcącym (216, tj. 8,5%).

Na przestrzeni lat maleje udział bezrobotnych bez stażu pracy. W 2021 roku ich udział wynosił 11,8% (tymczasem w 2010 roku 24%). Największą grupę stanowiły osoby ze stażem pracy 1 rok i mniej (23,7%) oraz 1-5 lat (26,6%). Liczebność grup osób ze stażem pracy 5-10 lat i 10-20 lat wynosiła 350-370 osób każda, natomiast z stażem wyższym tj. 20-30 lat i powyżej 30 lat ponad 240 osób łącznie.

Wśród bezrobotnych dominują osoby w wieku 25-34 lata (25,6%) oraz 35-44 lata (26,3%). Najmniejszą zaś grupę tworzą osoby młode 24 lata i mniej (14,7%) oraz osoby starsze 55 i więcej lat (14,9%). Na przestrzeni lat dostrzega się jednak tendencję malejącego udziału w liczbie bezrobotnych osób do 34 roku życia, a wzrastającego udziału osób w wieku 35-44 lata i powyżej 55 roku życia.

Wśród bezrobotnych w 2021 roku 7,8% tj. 175 osób to były osoby niepełnosprawne. Z tych osób zaledwie 10,3% posiadało prawo do zasiłku (dla porównania w ogóle bezrobotnych prawo do zasiłku posiadało 11,9% osób).

Usługi publiczne

Edukacja i wychowanie

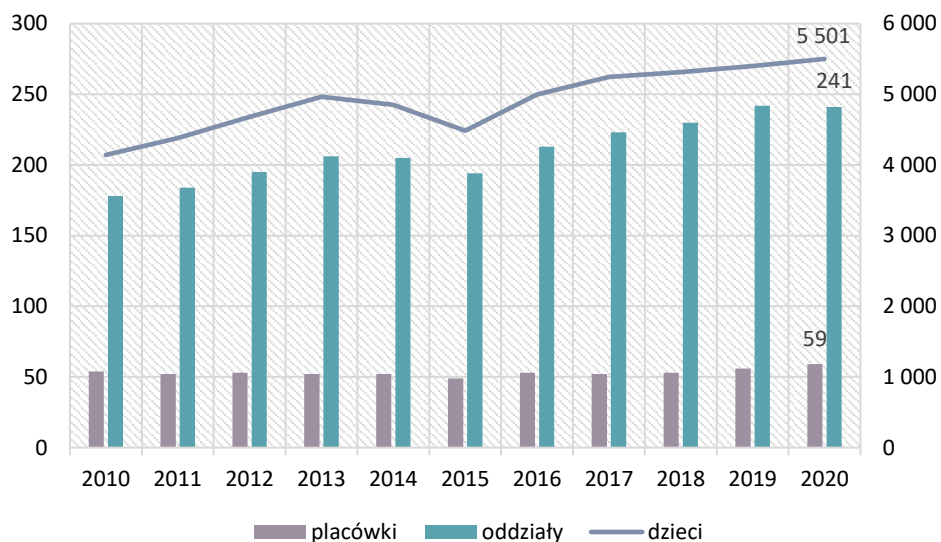
Opieka nad dzieckiem do lat 3

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 roku w powiecie funkcjonowało 7 żłobków i 5 klubów dziecięcych, które oferowały łącznie 360 miejsc. Liczba dostępnych miejsc w placówkach systematycznie wzrasta – w stosunku do roku 2020 ich liczba wzrosła o 129, a w stosunku do roku 2012 o 326. Z oficjalnych danych wynika, że z oferty opieki nad dziećmi w 2020 roku skorzystało 4,6% dzieci. Mimo, iż wskaźnik wykazuje tendencję wzrostową (w 2012 roku wynosił 0,7%) to jego wartość była znacząco niższa niż średnia dla województwa śląskiego (12,1%) i była jedną z najniższych w subregionie (niższa wartość charakteryzowała tylko powiat rybnicki – 2,1%).

Wychowanie przedszkolne

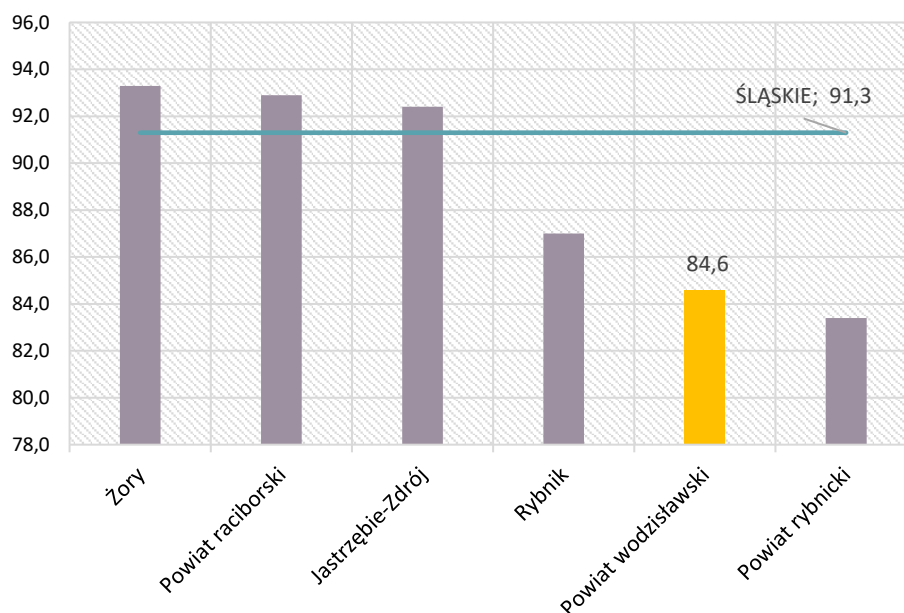
Liczba oddziałów przedszkolnych i dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego na przestrzeni lat wzrasta. W 2020 roku w powiecie zlokalizowanych było 59 przedszkoli, z których korzystało 5,5 tys. dzieci. Utworzonych zostało 241 oddziałów. W stosunku do roku 2010 liczba dzieci wzrosła o prawie 33%.

Wykres 12 Liczba placówek wychowania przedszkolnego, oddziałów i dzieci w placówkach w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2020 (placówki, oddziały, os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Wykres 13 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w powiatach i miastach subregionu zachodniego w 2020 roku (%).

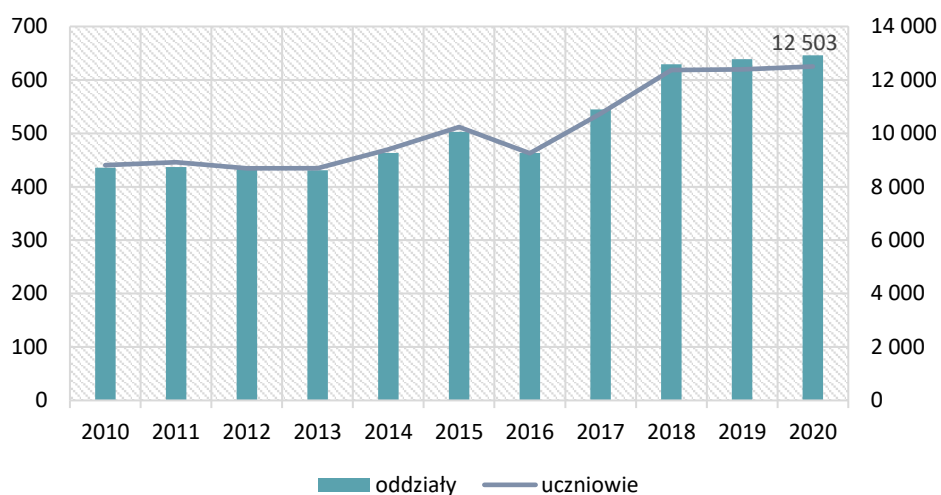
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym świadczy o poziomie dostępności usług opieki nad dzieckiem 3-6 lat. W 2020 w powiecie wodzisławskim 84,6% dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczało do przedszkoli. Była to wartość znacznie niższa od średniej wojewódzkiej (91,4%) oraz od wartości charakteryzującej większość jednostek terytorialnych subregionu zachodniego – tylko w powiecie rybnickim wskaźnik był niższy i wynosił 83,4%.

Szkolnictwo podstawowe

Szkolnictwo podstawowe (bez specjalnego) w 2020 roku w powiecie obejmowało 44 szkoły, w których funkcjonowało 646 oddziałów. Liczba szkół od 2010 roku utrzymuje się na stałym poziomie, a liczba oddziałów systematycznie wzrasta. W ostatnim roku analizy do szkół uczęszczało 12,5 tys. dzieci, nad którymi opiekę sprawowali nauczyciele, których liczba etatów wynosiła prawie 970. W latach 2019 i 2020 liczba absolwentów wyniosła odpowiednio 1,5 tys. i 1,3 tys. osób.

Wykres 13 Szkoły podstawowe, oddziały i uczniowie w szkołach w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2020 (placówki, oddziały, os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Współczynnik skolaryzacji netto⁶ w 2020 roku wyniósł 94,05 i był to wynik niższy od średniej wojewódzkiej (95,02), ale plasujący powiat na trzecim miejscu w subregionie zaraz po powiecie raciborskim i mieście Jastrzębie Zdrój.

Szkolnictwo ponadpodstawowe

Szkolnictwo ponadpodstawowe prowadzone jest głównie przez samorząd powiatowy, ale w edukację włączają się także inne organizacje. W 2020 roku system edukacji ponadpodstawowej dla uczniów tworzyło 5 liceów ogólnokształcących (w tym 4 prowadzone przez samorząd powiatowy), 6 szkół średnich zawodowych (w tym 5 prowadzonych przez samorząd powiatowy), 6 branżowych szkół I stopnia i 1 branżowa szkoła II stopnia (wszystkie prowadzone przez samorząd powiatowy). Liczba uczniów tych szkół w analizowanym roku wynosiła ok. 5,4 tys., a absolwentów 1,1 tys. Dodatkowo należy wspomnieć także o szkołach artystycznych, gdzie uczęszczało ok. 350 uczniów oraz liceach ogólnokształcących dla dorosłych (w tym jednym prowadzonym przez samorząd powiatowy), z których oferty korzystało 216 osób.

⁶ Relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Tabela 2 Charakterystyka szkół ponadpodstawowych (bez specjalnych i dla dorosłych) w powiecie wodzisławskim w 2020 roku (placówki, oddziały, os., os.).

	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba absolwentów
Licea ogólnokształcące	5	62	1789	416
Średnie zawodowe⁷	6	96	2618	488
Branżowe I i II stopnia	7	37	948	199

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Do szkół prowadzonych przez samorząd powiatowy należą:

Licea ogólnokształcące:

- I Liceum Ogólnokształcące im. 14 Pułku Powstańców Śląskich w Wodzisławiu Śląskim,
- II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi i Integracyjnymi im. ks. prof. Józefa Tischnera w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Wodzisławiu Śląskim,
- III Liceum Ogólnokształcące z oddziałami sportowymi im. rtm. Witolda Pileckiego w Zespole Szkół Technicznych w Wodzisławiu Śląskim,
- Liceum Ogólnokształcące im. Noblistów Polskich w Zespole Szkół Licealnych i Technicznych w Rydułtowach.⁸

Szkoły zawodowe:

- Technikum nr 2 im. Komisji Edukacji Narodowej oraz Branżowa Szkoła I stopnia nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Zespole Szkół Ekonomicznych w Wodzisławiu Śląskim,
- Technikum nr 3 im. rtm. Witolda Pileckiego oraz Branżowa Szkoła I stopnia nr 2 im. rtm. Witolda Pileckiego w Zespole Szkół Technicznych w Wodzisławiu Śląskim,
- Technikum nr 1 im. Piastów Śląskich, Branżowa Szkoła I stopnia nr 3 im. Piastów Śląskich oraz Branżowa Szkoła II stopnia w Powiatowym Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wodzisławiu Śląskim,
- Technikum nr 2 (od 01.09.2022 r.) w Zespole Szkół Licealnych i Technicznych w Rydułtowach,
- Technikum oraz Branżowa Szkoła I stopnia w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Rydułtowach,
- Branżowa Szkoła I stopnia w Radlinie,
- Technikum i Branżowa Szkoła I stopnia w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Pszowie.⁹

Szkoły artystyczne:

- Liceum Sztuk Plastycznych oraz Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych (do 31.08.2022 r.) w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Wodzisławiu Śląskim.

Szkoły dla dorosłych:

- Szkoła Policealna oraz Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych.

⁷ Nie uwzględniono ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe

⁸ Raport o stanie Powiatu Wodzisławskiego za rok 2021. Wodzisław Śląski, 2022.

⁹ Raport o stanie Powiatu Wodzisławskiego za rok 2021. Wodzisław Śląski, 2022.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonuje publiczna placówka prowadząca nauczanie specjalne. W ramach Zespołu Placówek Szkolno – Wychowawczo – Rewalidacyjnych w Wodzisławiu Śląskim funkcjonują: Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy, Branżowa Szkoła I stopnia Specjalna oraz Ośrodek Rewalidacyjno – Wychowawczy i Wczesne Wspomaganie Rozwoju.¹⁰

Uczelnie wyższe

W powiecie, a dokładnie w Wodzisławiu Śląskim, zlokalizowane są dwie filie uczelni wyższych:

- Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi,
- Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie.

Pierwsza z uczelni oferuje studia z zakresu pedagogiki i pracy socjalnej, natomiast druga z zakresu zarządzania i pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 roku na obu uczelniach studiowało 177 studentów, a ukończyło je 27 absolwentów.

Ochrona zdrowia

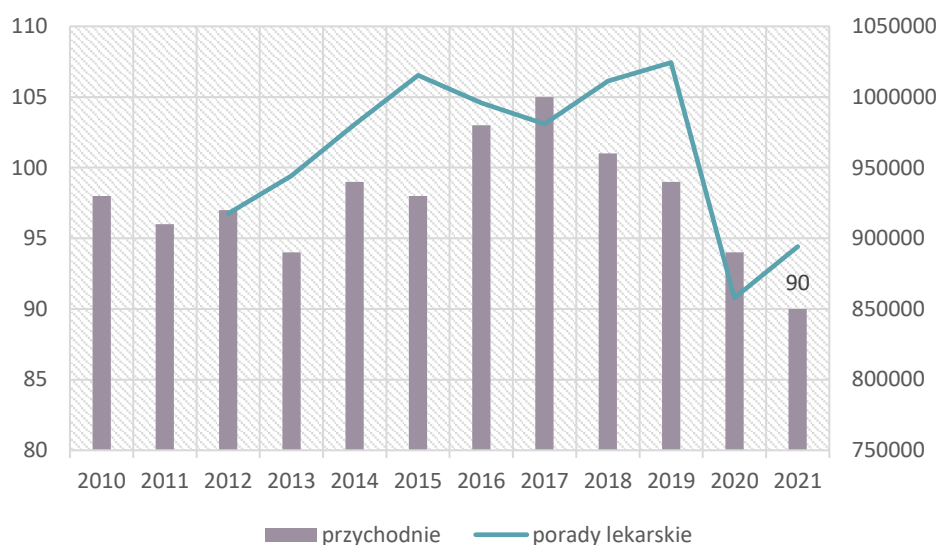
Stacjonarną opiekę medyczną dla mieszkańców powiatu wodzisławskiego, a także dla części gmin powiatów rybnickiego i raciborskiego zapewnia Powiatowy Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rydułtowach i Wodzisławiu Śląskim z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim. Jest to podmiot leczniczy działający w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, którego podstawowym celem jest udzielanie świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych osobom ubezpieczonym oraz innym osobom uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów. Działalność Zakładu prowadzona jest w dwóch lokalizacjach: w Rydułtowach i Wodzisławiu Śląskim. Szpital w Rydułtowach prowadzi oddziały: Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Geriatrycznym- Centrum Leczenia Chorób Wieku Podeszłego, Pediatriczny i Rehabilitacyjny, a Szpital w Wodzisławiu Śląskim prowadzi oddziały: Chorób Wewnętrznych, Chirurgiczny Ogólny, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Ginekologiczno- Położniczy, Neonatologiczny, Neurologiczny z Pododdziałem Udarowym oraz Anestezjologii i Intensywnej Terapii. Ponadto szpital realizuje świadczenia ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz ratownictwa medycznego. W 2021 roku PZOZ hospitalizował ponad 13 tysięcy pacjentów oraz udzielił ponad 67 tysięcy porad.¹¹

Ambulatoryjna opieka medyczna w powiecie realizowana jest przez sieć przychodni. W 2021 roku działało ich w powiecie 90. Począwszy od roku 2017 liczba przychodni spada. W analizowanym okresie udzielono 894,1 tys. porad lekarskich, w tym 605,8 w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

¹⁰ Raport o stanie Powiatu Wodzisławskiego za rok 2021. Wodzisław Śląski, 2022.

¹¹ Raport o stanie Powiatu Wodzisławskiego za rok 2021. Wodzisław Śląski, 2022.

Wykres 14 Liczba przychodni i porad lekarskich w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2021 (przychodnie, porady).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców liczba przychodni w powiecie wyniosła 6. Jest to najwyższa wartość wśród wszystkich miast i powiatów subregionu zachodniego.

Pomoc społeczna i piecza zastępcza

Jednostkami, które realizują zadania z zakresu pomocy społecznej w powiecie są:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim,
- Powiatowy Ośrodek Wsparcia PERŁA w Wodzisławiu Śląskim,
- Powiatowy Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim,
- Ośrodek Wsparcia w Połomi prowadzony na zlecenie Powiatu Wodzisławskiego przez Caritas Archidiecezji Katowickiej,
- Dom Pomocy Społecznej im. Papieża Jana Pawła II w Gorzycach,
- Dom Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim prowadzony na zlecenie Powiatu Wodzisławskiego przez Zgromadzenie Sióstr Opactwa Bożej z siedzibą władz generalnych w Grodzisku Mazowieckim,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gorzycach,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wodzisławiu Śląskim.¹²

¹² Raport o stanie Powiatu Wodzisławskiego za rok 2021. Wodzisław Śląski, 2022.

Wykres 15 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2020 (os.).

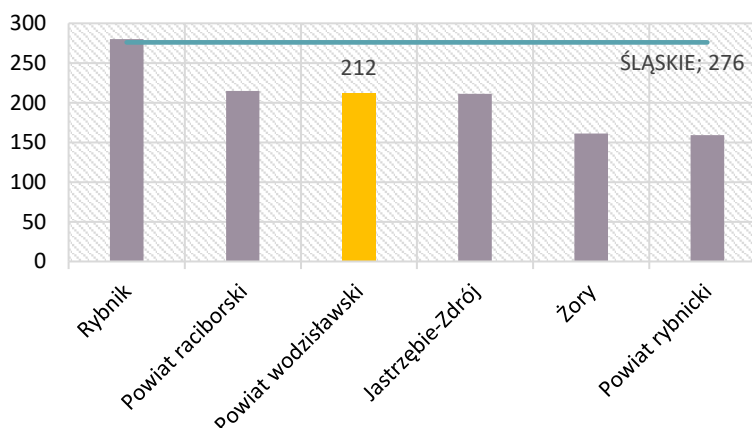

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Liczba korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w powiecie wodzisławskim w ostatniej dekadzie przybiera tendencję malejącą. W 2020 roku z pomocy skorzystało 3,3 tys. osób, tymczasem w 2010 ponad dwa razy więcej. Wśród potrzebujących dominują osoby w wieku produkcyjnym – w 2020 roku stanowiły one ponad 54% wszystkich korzystających z pomocy. W dalszej kolejności po pomoc zgłaszają się osoby w wieku

przedprodukcyjnym (prawie 33% wszystkich beneficjentów) i osoby starsze (prawie 13% ogółu). W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców liczba korzystających z pomocy środowiskowej w powiecie w 2020 roku wyniosła 212. Była to wartość poniżej średniej wojewódzkiej (276 osób/10 tys. ludności) plasująca powiat na trzecim miejscu w subregionie zachodnim, zaraz po Rybniku (280 osób/10 tys. ludności) i powiecie raciborskim (215 osób/10 tys. ludności).

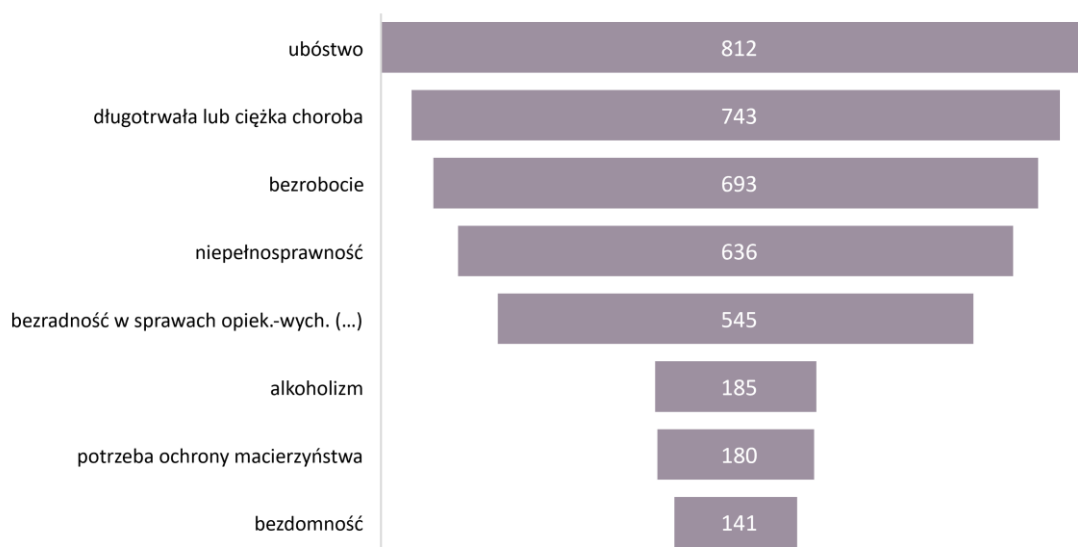
Wykres 16 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w powiatach i miastach subregionu zachodniego w 2020 roku (os./10 tys. ludności).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej zgłaszanymi przez potrzebujących są ubóstwo (812 przypadków w 2020 roku), długotrwała lub ciężka choroba (743 przypadki), bezrobocie (693 przypadki), niepełnosprawność (636 przypadków) i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (545 przypadki). W dalszej kolejności zgłaszane są problemy z nadużywaniem alkoholu, potrzeba ochrony macierzyństwa czy bezdomność.

Wykres 17 Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej w powiecie wodzisławskim w 2020 roku (os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Pieczna zastępcza realizowana jest w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej. Instytucjonalna pieczna zastępcza realizowana jest poprzez trzy placówki opiekuńczo - wychowawcze typu socjalizacyjnego:

- Powiatowy Dom Dziecka w Gorzyczkach dla 19 wychowanków (w tym: 5 dodatkowych miejsc zgodnie z decyzją Wojewody Śląskiego),
- Powiatową Placówkę Opiekuńczo - Wychowawczą w Wodzisławiu Śląskim dla 17 wychowanków (w tym: 3 dodatkowe miejsca zgodnie z decyzją Wojewody Śląskiego),
- Powiatową Placówkę Opiekuńczo - Wychowawczą w Gorzyczkach dla 14 wychowanków, która rozpoczęła swoją działalność od 01.01.2021 r.

W 2021 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wydało łącznie 29 skierowań w sprawie umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Ostatecznie na koniec 2021 roku we wszystkich placówkach przebywało 42 dzieci.¹³

W ramach rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu funkcjonowały następujące typy rodzin zastępczych:

- spokrewnione,
- niezawodowe,
- zawodowe,
- zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,
- rodzinne domy dziecka.

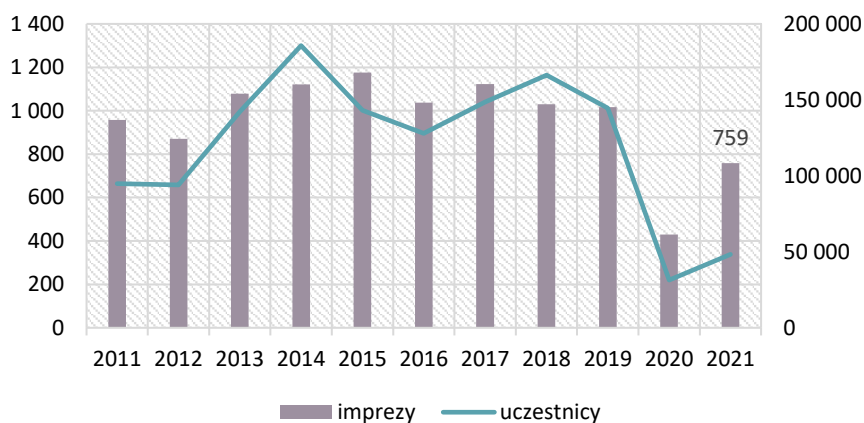
Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 roku w powiecie, łącznie w 156 rodzinach zastępczych umieszczonych było 265 dzieci, z czego 137 w spokrewnionych, 65 w niezawodowych, 51 w zawodowych, 12 w zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Ponadto w 4 rodzinnych domach dziecka przebywało 25 dzieci.

¹³ Raport o stanie Powiatu Wodzisławskiego za rok 2021. Wodzisław Śląski, 2022.

Kultura

W 2021 roku w powiecie wodzisławskim funkcjonowały 23 obiekty kulturalne (tj. 4 centra kultury, 4 domy kultury, 8 ośrodków kultury oraz 7 świetlic). W porównaniu do lat wcześniejszych ich liczba spadła o 1. W analizowanym roku zorganizowano w tych obiektach prawie 760 imprez, w których wzięło udział 48,3 tys. osób (wcześniej liczba organizowanych imprez oscylowała wokół 1 tys./rok, a uczestników 150-160 tys./rok).

Wykres 18 Liczba imprez i uczestników imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury oraz świetlice w powiecie wodzisławskim w latach 2011-2021 (imprezy, os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

W przeliczeniu na 1000 ludności liczba uczestników imprez wyniosła w powiecie wodzisławskim 309,8. Była to wartość niższa niż średnia wojewódzka (459,3 uczestników/1000 ludności) ale wyższa od statystyk dla powiatu rybnickiego czy miast Jastrzębie-Zdrój i Żory.

W ramach działalności kulturalnej prowadzonych było w 2021 roku 88 grup artystycznych z 2,1 tys. członków, natomiast 67 kół, klubów i sekcji zrzeszało 1,8 tys. członków. Dodatkowo zorganizowano 2 imprezy masowe.

Oprócz obiektów kulturalnych w powiecie funkcjonują 3 kina. Oferują one 3 sale z 645 miejscami. W 2021 roku wyświetlono w nich 1,2 tys. seansów (jest to wartość zbliżona do wartości z roku 2019, rok 2020 zanotował znaczący spadek ich liczby), które obejrzało 20,7 tys. widzów (w 2019 roku liczba widzów wyniosła 61,9 tys., a w latach wcześniejszych wynosiła ponad 30 tys.).

W przeliczeniu na 1 miejsce w kinie liczba ludności w powiecie w 2021 roku wyniosła 241 i była to wartość ponad dwukrotnie przewyższająca średnią wojewódzką (104 osoby/1 miejsce w kinie) oraz najwyższa wśród innych powiatów i miast subregionu zachodniego (kolejną wysoką wartością w subregionie odznaczało się miasto Jastrzębie-Zdrój – 186 osób/1 miejsce w kinie).

Turystyka, sport i rekreacja

Powiat wodzisławski cechują korzystne warunki dla rozwoju turystyki i rekreacji. Wśród turystycznych potencjałów powiatu wskazać można unikatowe w skali regionu walory przyrodnicze, zachowaną specyfikę kulturową, wydarzenia przyciągające odwiedzających, a także przygraniczne położenie umożliwiające turystom korzystanie z usług po czeskiej stronie granicy. Turystyka jest także dziedziną obecną w strategiach gmin powiatu. Marka Kraina Górnej Odry została uwzględniona w dokumentach strategicznych subregionu zachodniego oraz województwa śląskiego.

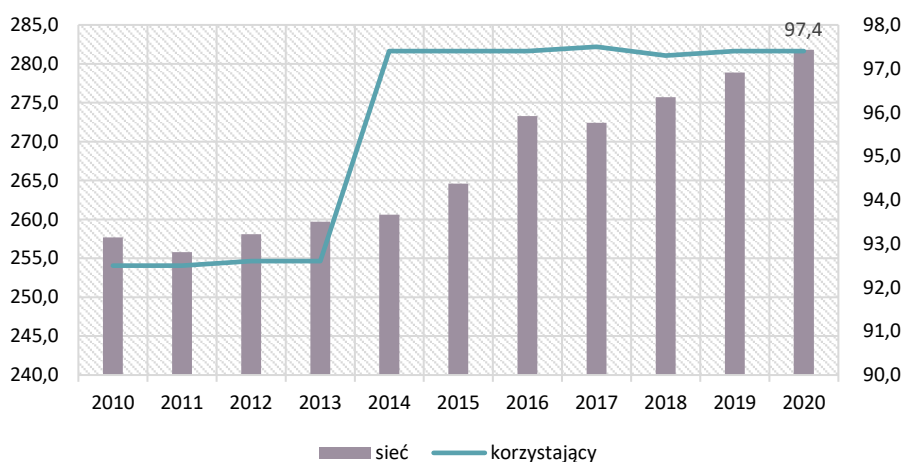
W powiecie w 2021 roku zarejestrowanych było 7 obiektów noclegowych oferujących łącznie 290 miejsc noclegowych. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł 20,6%.

W powiecie dobrze jest rozwinięta sieć klubów sportowych. W 2020 roku w powiecie działały 63 kluby sportowe z 84 sekcjami, w których ćwiczyło 3687 osób.

Gospodarka komunalna

Sieć wodociągowa w powiecie wodzisławskim jest stosunkowo dobrze rozbudowana. Gęstość sieci rozdzielczej na 100 km² w 2020 roku wyniosła 281,8 km, co pozwoliło, aby 97,4% mieszkańców mogło z niej korzystać. W analizowanym okresie przyłączonych było do sieci 29,8 tys. budynków mieszkalnych i zbiorowego zakwaterowania, co stanowi odsetek budynków podłączonych do sieci na poziomie 94,7%. Wielkość dostarczonej wody siecią wyniosła 6,4 tys. dam³, z czego 4,5 tys. dam³ doprowadzonych było do gospodarstw domowych.

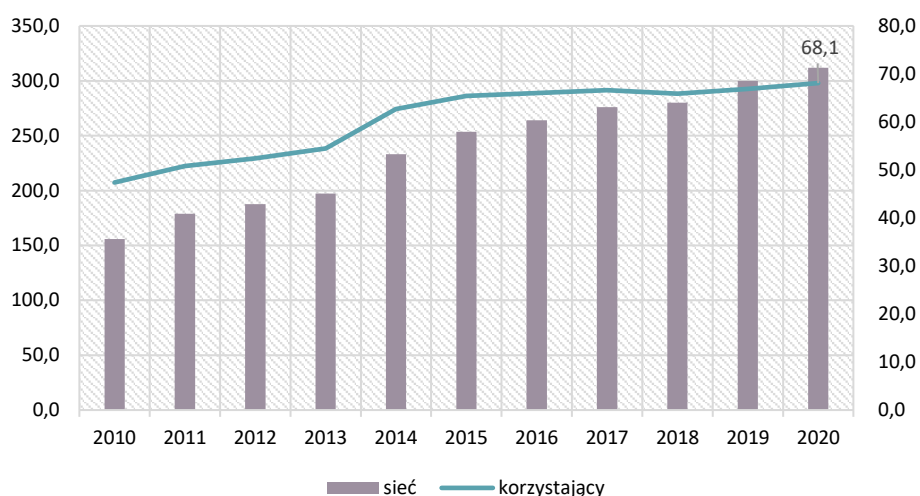
Wykres 19 Sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km² oraz korzystający z instalacji w % ogółu ludności w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2020 (km/100 km², %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Gęstość sieci kanalizacyjnej w 2020 roku w powiecie wyniosła 311,9 km/100 km² i była to wartość dwukrotnie wyższa niż w roku 2010. Utworzone przyłącza spowodowały, że w 2020 roku 56,5% budynków mieszkalnych było podłączonych do sieci, a 68,1% ludności mogło z niej korzystać. Łącznie odprowadzono w analizowanym okresie 3,6 tys. dam³ ścieków bytowych.

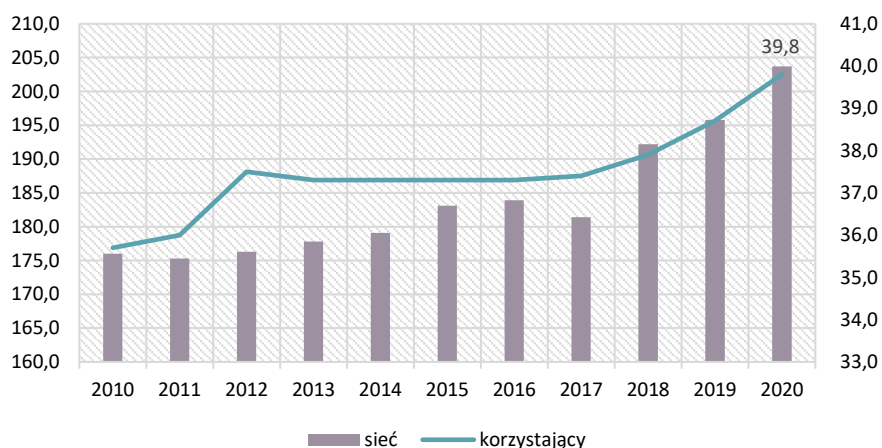
Wykres 20 Sieć rozdzielcza kanalizacyjna na 100 km² oraz korzystający z instalacji w % ogółu ludności w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2020 (km/100 km², %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Sieć gazowa w 2020 roku charakteryzowała się gęstością na poziomie 203,7 km/100 km². Do sieci przyłączonych było 11,8 tys. budynków mieszkalnych. Z sieci korzystało 20,3 tys. odbiorców, z czego 5,4 tys. ogrzewało gazem mieszkanie. Łącznie 39,8% ludności miało dostęp do sieci.

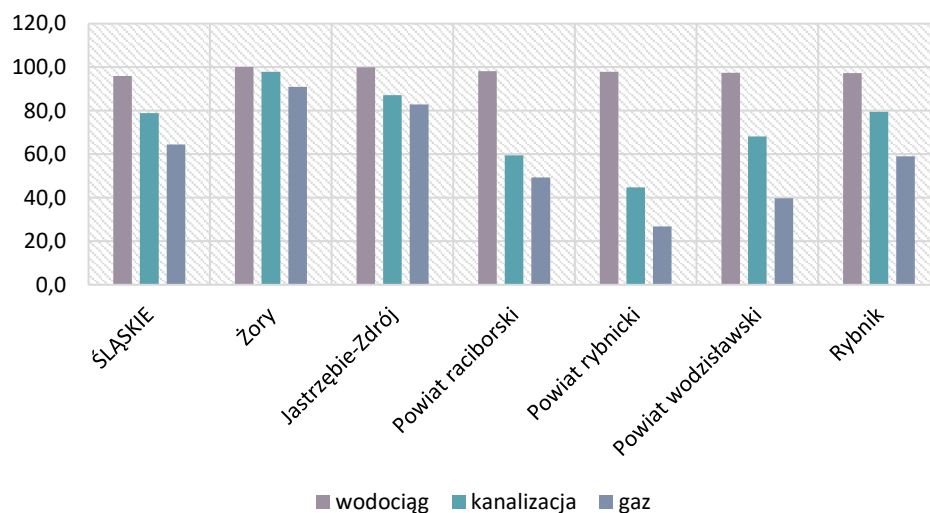
Wykres 21 Sieć rozdzielcza gazowa na 100 km² oraz korzystający z instalacji w % ogółu ludności w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2020 (km/100 km², %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Porównując dostępność poszczególnych sieci w powiatach i miastach subregionu zachodniego powiat wodzisławski plasuje się na niskich pozycjach. W przypadku sieci wodociągowej miernik dla powiatu kształtuje się wprawdzie powyżej średniej wojewódzkiej, ale w stosunku do innych miast i powiatów jest wyższy tylko od wartości dla Rybnika. W przypadku sieci kanalizacyjnej i gazowej wartość wskaźnika dla powiatu wodzisławskiego kształtuje się poniżej średniej dla województwa, a wśród innych miast i powiatów subregionu słabsze wartości notują tylko powiaty rybnicki i raciborski (w przypadku sieci kanalizacyjnej) oraz rybnicki (w przypadku sieci gazowej).

Wykres 22 Korzystający z instalacji sieciowych w % ogółu ludności w powiatach i miastach subregionu zachodniego w 2020 roku (%).

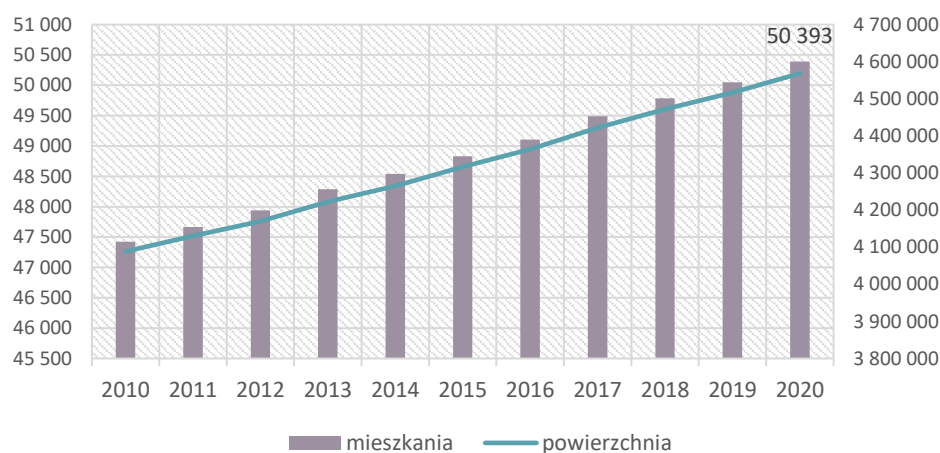
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

W powiecie wodzisławskim funkcjonują 3 oczyszczalnie ścieków z czego dwie z podwyższonym usuwaniem biogenów. Ich przepustowość projektowa wynosi łącznie ok. 20 400 m³/dobę. Z oczyszczalni w 2020 roku korzystało 114 tys. osób, co pozwoliło uzyskać wskaźnik 72,8% ludności powiatu korzystającej z oczyszczalni. W analizowanym okresie do oczyszczalni odprowadzono i oczyszczono w nich 4,3 tys. dam³ ścieków.

Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe powiatu wodzisławskiego w 2020 roku obejmowały 50,4 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 4 568,5 tys. m². Na przestrzeni ostatniej dekady zasób ten systematycznie się powiększał. W stosunku do roku 2010 liczba mieszkań wzrosła o 6%, a ich łączna powierzchnia użytkowa o 12%. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2020 roku wyniosła 90,7 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 mieszkańca – 29,2 m².

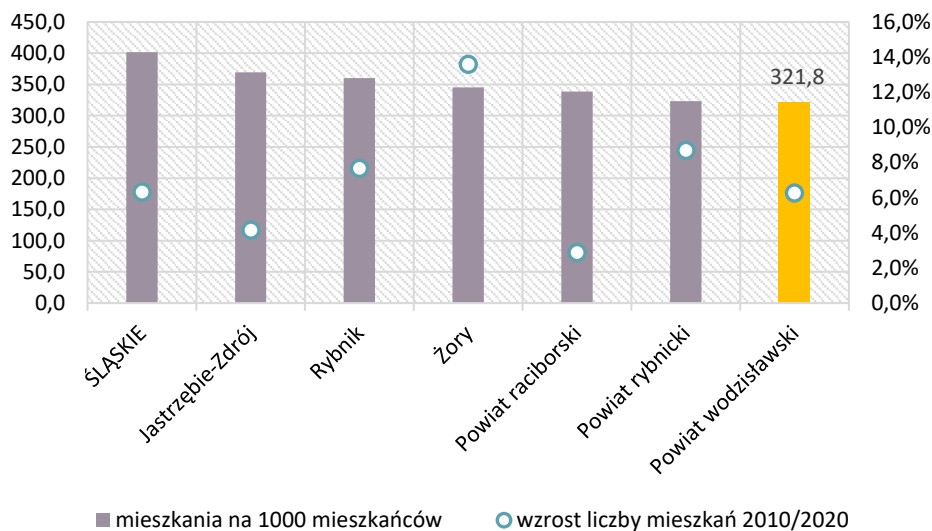
Wykres 23 Liczba mieszkań i ich powierzchnia użytkowa w powiecie wodzisławskim w latach 2010-2020 (mieszkania, m²).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Wskaźnik liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w 2020 roku wyniósł w powiecie 321,8 i była to najniższa wartość wśród wszystkich powiatów i miast subregionu zachodniego. Stosunkowo nisko w porównaniu z innymi analizowanymi jednostkami kształtuje się przyrost liczby mieszkań w ostatniej dekadzie. Wartość dla powiatu wodzisławskiego była wyższa tylko od wskaźnika dla miasta Jastrzębie Zdrój (4,2%) i powiatu raciborskiego (2,9%).

Wykres 24 Mieszkania na 1000 mieszkańców w 2020 roku oraz procentowa zmiana liczby mieszkań w latach 2010/2020 w powiatach i miastach subregionu zachodniego (mieszkania/1000 mieszkańców, %).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Większość mieszkań należy do osób fizycznych (38,4 tys.), w dalszej kolejności mieszkania stanowią zasób spółdzielni mieszkaniowych (8,8 tys.), zasoby w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi (3,4 tys.) czy zasoby komunalne (3 tys.). Brak natomiast w powiecie budownictwa TBS.

Wyposażenie mieszkań w wodociąg (98,9% mieszkań posiada dostęp), ustęp spłukiwany (97,9%), łazienkę (97%) czy centralne ogrzewanie (92,5%) kształtuje się powyżej średniej wojewódzkiej. Tylko wyposażenie w gaz sieciowy (41,2%) plasuje powiat zdecydowanie poniżej średniej regionalnej, która wynosiła w 2020 roku 66,4%.

W analizowanym okresie zaewidencjonowano w powiecie 136 pustostanów o łącznej powierzchni użytkowej 4,5 tys. m².

Transport

Infrastruktura drogowa powiatu wodzisławskiego obejmuje wszystkie poziomy dróg. Należą do nich:

- autostrada A1 – 18,3 km,
- droga krajowa 78 – 16 km,
- drogi wojewódzkie 930, 932, 933 i 936 – łączna długość 45,8 km,
- drogi powiatowe – łączna długość 205 km.¹⁴

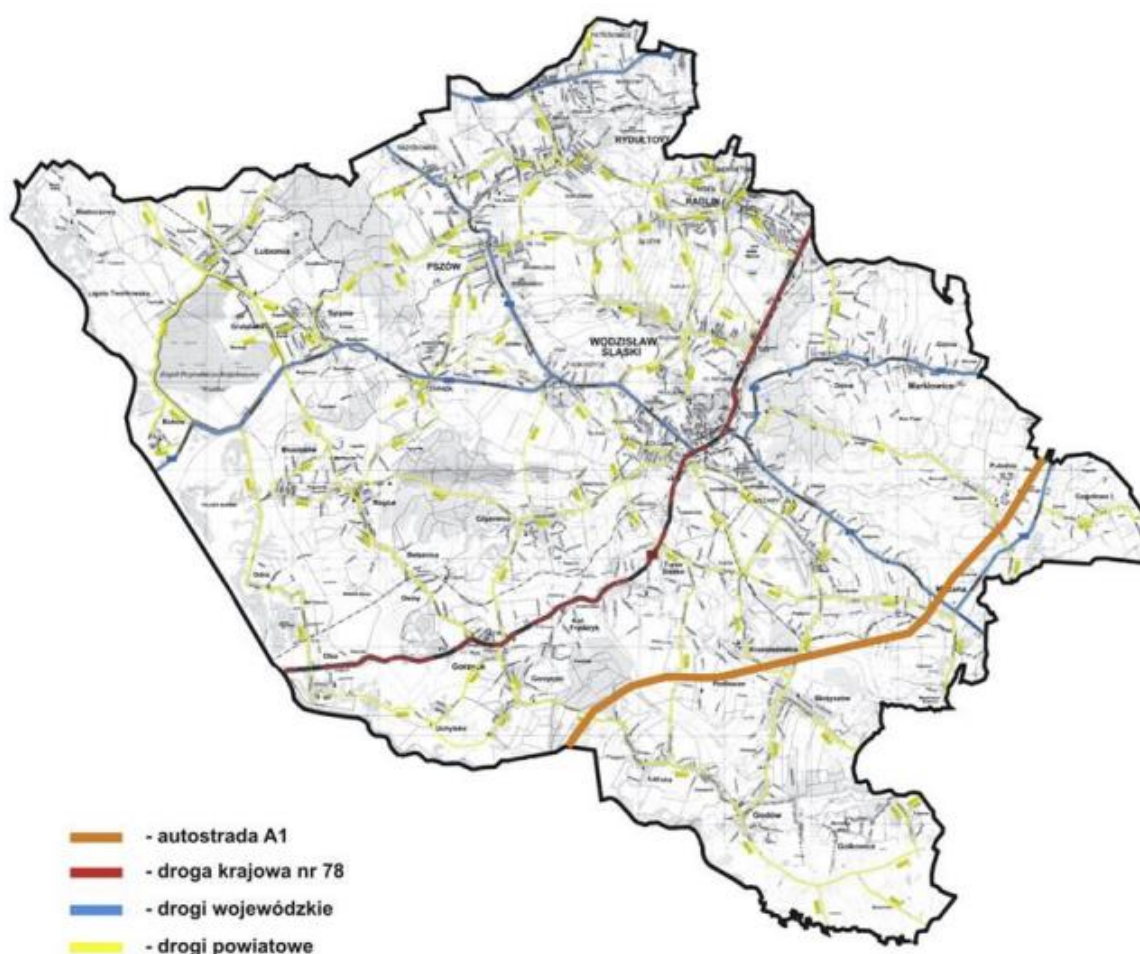
¹⁴ PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA POWIATU WODZISŁAWSKIEGO – AKTUALIZACJA, grudzień 2020.

Gęstość dróg powiatowych (i gminnych) o twardej nawierzchni w 2020 roku wyniosła w powiecie 259,2 km/100 km². Była to wartość zdecydowanie wyższa od średniej wojewódzkiej i wartości dla innych powiatów ziemskich w subregionie zachodnim, natomiast zbliżona do wartości dla miast Rybnik i Żory (nieco powyżej 260 km/100 km²).

Oprócz opisanej sieci dróg w powiecie użytkowana jest sieć dróg rowerowych. W 2020 roku jej długość w powiecie wyniosła 18,1 km, z czego 4,5 km było pod zarządem starostwa. Gęstość sieci na 100 km² wyniosła 6,31 km, co było wartością w subregionie zachodnim wyższą tylko od powiatu rybnickiego.

Infrastruktura drogowa ulega stopniowej poprawie za sprawą unijnych i rządowych dotacji przeznaczanych na prowadzone w powiecie remonty i modernizacje dróg¹⁵.

Rysunek 1 Sieć dróg w powiecie wodzisławskim.

Źródło: PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA POWIATU WODZISŁAWSKIEGO – AKTUALIZACJA, grudzień 2020.

Liczba użytkowników sieci drogowej stale wzrasta. W 2020 roku w powiecie zarejestrowanych było:

- 4,9 tys. motocykli (ponad dwa razy więcej niż w 2010 roku),

¹⁵ PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA POWIATU WODZISŁAWSKIEGO – AKTUALIZACJA, grudzień 2020.

- 96,1 tys. samochodów osobowych (ponad 30% więcej niż w 2010 roku),
- 152 autobusy (ponad 13% więcej niż w 2010 roku).

W przeliczeniu na 1000 ludności liczba samochodów osobowych w powiecie wyniosła 613,6 i była to wartość niższa od średniej wojewódzkiej oraz od wartości wskaźników dla powiatu rybnickiego i miasta Rybnik, ale wyższa niż dla powiatu raciborskiego, Żor i Jastrzębia-Zdrój.

Komunikacja publiczna opiera się na połączeniach międzyregionalnych, regionalnych i lokalnych. W latach 2013 - 2020 zlikwidowano część autobusowych połączeń międzyregionalnych obejmujących połączenia powiatu wodzisławskiego z miastami spoza województwa śląskiego oraz autobusowych komercyjnych regionalnych połączeń miejscowości położonych w powiecie wodzisławskim z miejscowościami położonymi w innych powiatach w województwie śląskim. Rozwinęła się siatka połączeń kolejowych regionalnych i międzynarodowych obejmujących stację kolejową Wodzisław Śląski oraz stację Rydułtowy. Bardzo dobrze zorganizowana oferta połączeń kolejowych realizowanych przez przewoźników kolejowych zapewnia codzienne połączenia z Wodzisławia Śląskiego do Rybnika lub Katowic (bezpośrednio lub z przesiadką w Rybniku). Natomiast z Katowic oferta połączeń kolejowych zapewnia dojazd praktycznie do każdego miasta w Polsce oraz wielu miast w całej Europie. Istnieje także możliwość dojazdu do wielu regionów Polski i Europy poprzez duży węzeł kolejowy na terenie Czech – Bohumin (Bogumin).

Komunikacja lokalna, obejmująca linie komunikacyjne w granicach powiatu oraz wykraczające do powiatów ościennych (Jastrzębie-Zdrój, powiat raciborski, powiat rybnicki), organizowana jest przez:

- Międzygminny Związek Komunikacyjny z siedzibą w Jastrzębiu Zdrój (MZK),
- Zarząd Transportu Zbiorowego w Rybniku (ZTZ),
- Miasto Wodzisław Śląski,
- Powiat Raciborski,
- Powiat Wodzisławski¹⁶.

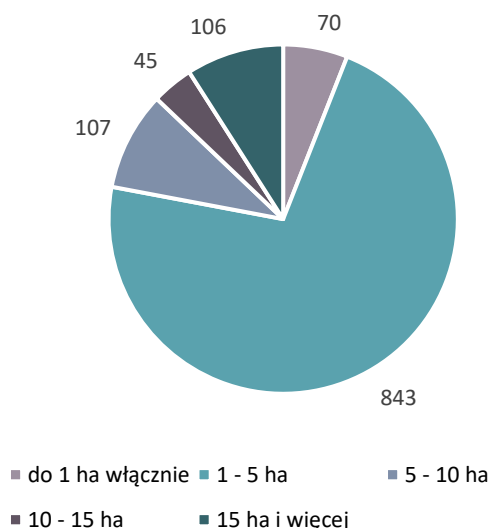
Rolnictwo

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020¹⁷ w powiecie wodzisławskim na dzień przeprowadzenia spisu funkcjonowało 1,2 tys. gospodarstw rolnych (w tym indywidualnych), których łączna powierzchnia użytkowanych gruntów wynosiła 8,9 tys. ha. Była to najwyższa wielkość gruntów w subregionie zachodnim zaraz po powiecie raciborskim (29,7 tys. ha). Wśród gospodarstw dominowały gospodarstwa o powierzchni 1-3 ha (843 gospodarstwa) oraz 5-10 ha (107 gospodarstw) i powyżej 15 ha (106 gospodarstw). Najmniejszy odsetek gospodarstw charakteryzował się powierzchnią 10-15 ha (45 gospodarstw).

Wykres 25 Liczba gospodarstw rolnych w powiecie wodzisławskim w 2020 roku (szt.).

¹⁶ PLAN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO DLA POWIATU WODZISŁAWSKIEGO – AKTUALIZACJA, grudzień 2020.

¹⁷ Analiza przeprowadzona wg siedziby gospodarstwa

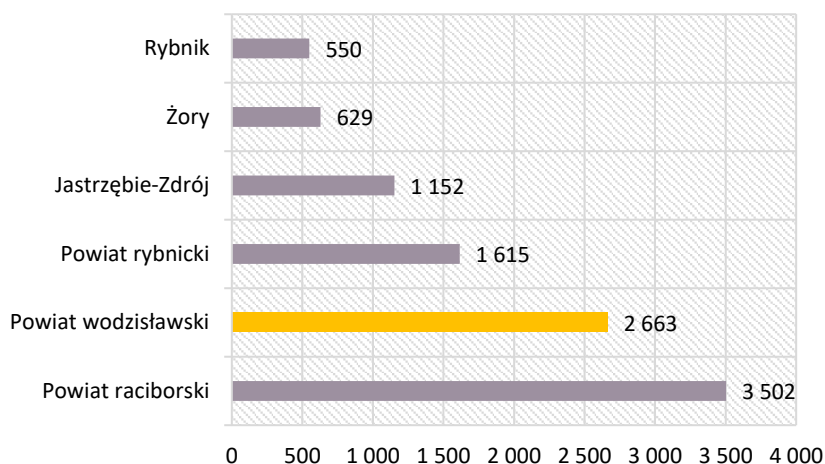
Średnia powierzchnia gruntów ogółem gospodarstw rolnych w powiecie wodzisławskim wyniosła 7,61 ha, natomiast użytków rolnych 6,89 ha. Były to wartości niższe od średniej wojewódzkiej (odpowiednio 8,97 ha i 8,06 ha) oraz od statystyk dla powiatu raciborskiego w subregionie zachodnim (odpowiednio 19,85 ha i 19,00 ha). Świadczy to o dużym rozdrobnieniu gospodarstw.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Z użytkowanych gruntów aż 8,1 tys. ha stanowiły użytki rolne, w tym 8 tys. ha o dobrej kulturze. Zdecydowana większość gruntów była pod zasiewami (6,7 tys. ha), pozostałe to głównie łąki trwałe (1 tys. ha), lasy i grunty leśne (0,3 tys. ha) i grunty ugorowane (0,1 tys. ha). Grunty w głównej mierze były wykorzystywane pod zasiew zboża.

Najwięcej gospodarstw czerpało dochód z działalności rolniczej (1,2 tys.). W dalszej kolejności dochodami gospodarstw były: emerytury i renty (0,6 tys.), praca najemna (0,5 tys.), pozarolnicza działalność gospodarcza (0,2 tys.) czy inne niezarobkowe źródła poza emeryturą i rentą (0,2 tys.). Sprzedaż swoich produktów prowadzi 0,6 tys. gospodarstw w powiecie.

Wykres 26 Pracujący w gospodarstwach rolnych (członkowie rodziny i pracujący najemni stali) w powiatach i miastach subregionu zachodniego w 2020 roku (os.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Pracę w gospodarstwie rolnym zadeklarowało w powiecie wodzisławskim 2,7 tys. osób, z czego 1,6 tys. to byli mężczyźni. W odniesieniu do innych powiatów i miast subregionu zachodniego, liczba ta plasuje powiat wodzisławski na drugim miejscu po powiecie raciborskim, gdzie zadeklarowana liczba pracujących na gospodarstwie wyniosła 3,5 tys. osób.

Aktywność społeczna

Organizacje pozarządowe

Na dzień 31.12.2021 r. na terenie powiatu wodzisławskiego, zarejestrowanych było 285 organizacji, tj.:

- stowarzyszenia zarejestrowane w KRS – 169 (w 2021 r. zarejestrowano 1),
- stowarzyszenia zwykłe – 31 (w 2021 r. zarejestrowano 6),
- uczniowskie kluby sportowe – 29 (w 2021 r. nie zarejestrowano żadnego UKS-u),
- kluby sportowe działające w formie stowarzyszenia, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej – 56 (w 2021 r. zarejestrowano 2)¹⁸.

Według statystyk prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych z roku na rok wzrasta, a porównując ich ilość do innych jednostek terytorialnych subregionu zachodniego, jest bardzo zbliżona do wartości jakie są wykazywane dla powiatu raciborskiego.

Aktywność wyborcza

Analizując aktywność z perspektywy uczestnictwa w wyborach należy podkreślić, że jest ona uzależniona od rodzaju wyborów. Najwyższa frekwencja przypada na wybory prezydenckie oraz Sejmu i Senatu, natomiast zdecydowanie najniższa na wybory do parlamentu europejskiego. We wszystkich przypadkach wynik osiągnięty przez powiat wodzisławski nie tylko był niższy od średniej dla województwa, ale także był jednym z najniższych w subregionie zachodnim. We wszystkich trzech przypadkach niższą od powiatu wodzisławskiego frekwencją odznaczał się powiat raciborski, a w przypadku wyborów prezydenckich dodatkowo niższą aktywność wyborczą prezentowało miasto Jastrzębie Zdrój.

Tabela 3 Frekwencja w wyborach w powiatach i miastach subregionu zachodniego w latach 2019 i 2020 (%).¹⁹

	Wyboru do Sejmu 2019	Wybory do PE 2019	Wybory prezydenckie ²⁰ 2020
ŚLĄSKIE	62,25	45,86	64,32
Powiat raciborski	50,02	35,25	54,86
Powiat rybnicki	61,34	43,91	64,03
Powiat wodzisławski	60,66	43,86	63,39
Jastrzębie-Zdrój	60,94	44,85	62,43
Rybnik	62,49	45,83	64,49
Żory	63,20	45,86	65,22

Źródło: pkw.gov.pl.

Najwyższą aktywnością wyborczą w wyborach prezydenckich w 2020 roku charakteryzowała się Mszana – prawie 70%. Najmniejszą natomiast Lubomia – poniżej 60%.

Tabela 4 Frekwencja w wyborach prezydenckich w gminach powiatu w roku 2020 (%)

	Frekwencja w wyborach prezydenckich (2020)
Powiat wodzisławski	63,39

¹⁸ Raport o stanie Powiatu Wodzisławskiego za rok 2021. Wodzisław Śląski, 2022.

¹⁹ Frekwencja dla wyborów samorządowych nie została podana dla wszystkich jednostek terytorialnych.

²⁰ I tura

Pszów	61,53
Radlin	62,83
Rydułtowy	61,43
Wodzisław Śląski	64,39
Godów	65,36
Gorzyce	63,31
Lubomia	57,82
Marklowice	63,38
Mszana	69,59

Zróżnicowanie wewnętrzne powiatu wodzisławskiego

Do analizy zróżnicowania wewnętrznego powiatu wybrano z analizy zmienne i wskaźniki, które następnie przedstawiono na poziomie gmin. Ich charakterystyka została pogrupowana w analogicznym układzie jak analiza diagnostyczna.

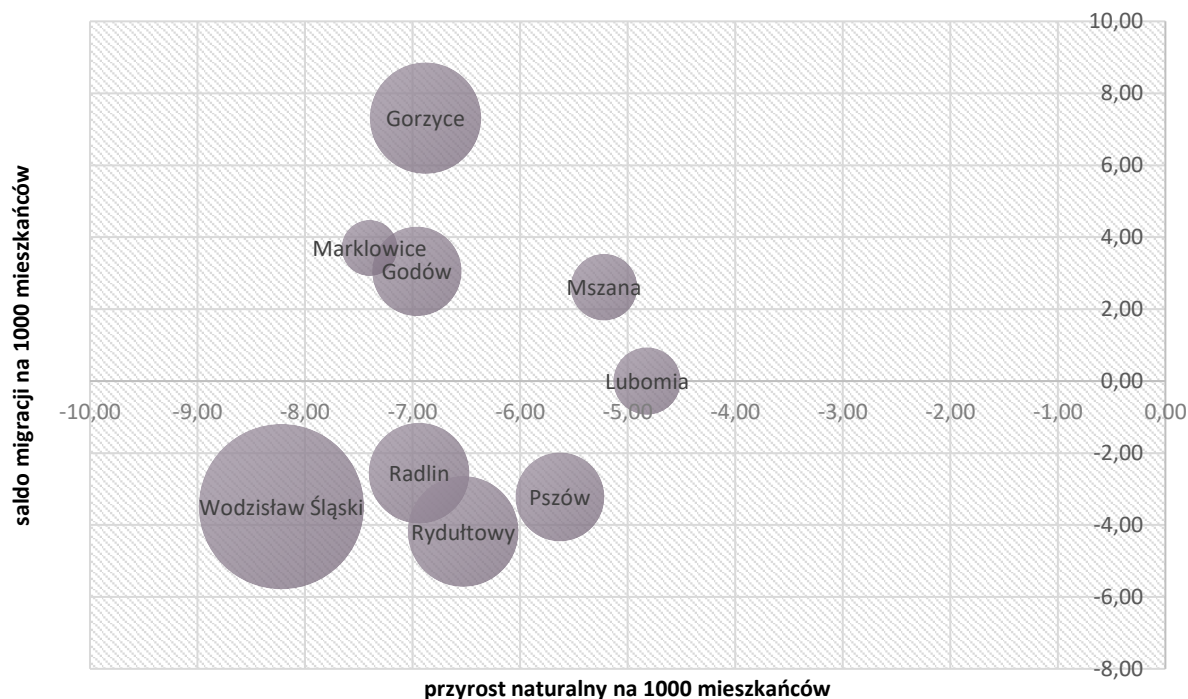
Sytuacja demograficzna

Najludniejszą gminą powiatu jest Wodzisław Śląski, natomiast najmniejszą pod względem liczby ludności Marklowice. Inaczej przedstawia się gęstość zaludnienia gmin – w tym przypadku najwyższy wskaźnik notują Rydułtowy, natomiast najniższy Lubomia.

	Ludność (2021)	Gęstość zaludnienia (2021)	Przyrost naturalny na 1000 ludności (2021)	Saldo migracji na 1000 ludności (2021)	Wskaźnik obciążenia demograficznego ²¹ (2020)
Powiat wodzisławski	155 497	542	-6,98	-0,67	36,6
Pszów	13 625	667	-5,63	-3,22	35,3
Radlin	17 486	1 396	-6,94	-2,56	35,9
Rydułtowy	21 165	1 416	-6,53	-4,18	39,6
Wodzisław Śląski	47 073	951	-8,22	-3,49	40,1
Godów	13 799	363	-6,96	3,05	33,8
Gorzyce	21 402	331	-6,88	7,31	33,4
Lubomia	7 854	188	-4,82	0,00	33,0
Marklowice	5 416	396	-7,40	3,70	34,8
Mszana	7 677	246	-5,22	2,61	30,6

Analizując wskaźnik przyrostu naturalnego i salda migracji w przeliczeniu na liczbę mieszkańców zauważa się, że w najlepszej sytuacji pod tym względem była w 2021 roku Mszana, stosunkowo dobre wskaźniki notowała także Lubomia. Gorzyce mimo bardzo dobrego wskaźnika migracji, osiągnęły bardzo niski wskaźnik przyrostu naturalnego. Na drugim biegunie znajduje się Wodzisław Śląski z najniższym przyrostem naturalnym i niekorzystnym saldem migracji. W zakresie wskaźnika migracji wyraźnie zauważalne jest zjawisko dezurbanizacji, tj. przenoszenia się ludności miejskiej na tereny wiejskie. Głównym beneficjentem tego zjawiska na terenie powiatu jest gmina Gorzyce, gmina Godów i gmina Mszana. Te dwie ostatnie dodatkowo korzystają z położenia przy autostradzie A1.

²¹ Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Powyższa analiza przekłada się na wyniki wskaźnika obciążenia demograficznego. Najlepszą jego wartość w 2020 roku osiągnęła Mszana, natomiast najgorszą Wodzisław Śląski.

Usługi publiczne

Pod względem dostępu do sieci wodociągowej najlepszymi warunkami charakteryzują się Radlin, Lubomia i Marklowice, gdzie ta dostępność jest 100%. Najniższa natomiast dostępność w 2020 roku występowała w Wodzisławiu Śląskim. W przypadku infrastruktury kanalizacyjnej najwięcej budynków przyłączonych było do sieci w Mszanie i Radlinie (ponad 85%), tymczasem najmniej w gminie Lubomia (nieco ponad 5%). W przypadku sieci gazowej najwięcej czynnych przyłączy posiadał Wodzisław Śląski, a najmniej Pszów.

	Czynne przyłącza gazowe do budynków mieszkalnych (2020)	Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury kanalizacyjnej – w % ogółu budynków mieszkalnych (2020)	Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury wodociągowej – w % ogółu budynków mieszkalnych (2020)
Powiat wodzisławski	11 828	56,5	94,7
Pszów	338	43,3	98,1
Radlin	665	85,2	100,0
Rydułtowy	425	59,7	96,9
Wodzisław Śląski	3 095	47,9	83,0
Godów	3 056	68,1	97,1
Gorzyce	1 595	53,0	98,1
Lubomia	550	5,2	100,0
Marklowice	720	64,6	100,0
Mszana	1 384	86,5	99,1

Najlepsze warunki mieszkaniowe przejawiające się w wielkości powierzchni użytkowej mieszkania posiadali mieszkańcy gmin Mszana i Godów. Gminy te charakteryzowały się najwyższą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania (ponad 120 m²). Najmniejsze z kolei mieszkania występowały

w Wodzisławiu Śląskim. W Wodzisławiu Śląskim natomiast tych mieszkań jest najwięcej. W przeliczeniu na 1000 ludności wskaźnik dla tej gminy wyniósł ponad 360, tymczasem w Markłowicach niecałe 260.

Rydułtowy to gmina, gdzie zdecydowanie największy odsetek ludności korzysta ze środowiskowej pomocy społecznej – ponad 400 osób na 1000 ludności składa tam wnioski o pomoc. Z kolei w gminach Gorzyce czy Markłowice wskaźnik ten wynosi nieco powyżej 140.

Najwięcej dzieci korzysta z wychowania przedszkolnego w gminie Markłowice i Lubomia (powyżej 90%), tymczasem najmniej w Mszanie (poniżej 80%).

	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania (2020)	Liczba mieszkań na 1000 ludności (2020)	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności (2020)	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (2020)
Powiat wodzisławski	90,7	321,8	212	84,6
Pszów	80,8	335,9	226	81,3
Radlin	80,7	326,8	202	86,6
Rydułtowy	84,2	330,1	403	84,9
Wodzisław Śląski	74,3	360,5	155	84,0
Godów	121,6	294,0	174	86,8
Gorzyce	118,0	270,1	140	82,2
Lubomia	107,6	309,4	326	90,7
Markłowice	117,6	256,8	141	94,8
Mszana	121,8	275,5	229	78,9

Rolnictwo

Najwięcej pracujących w gospodarstwach rolnych deklarowało się w spisie w Gorzycach i Wodzisławiu Śląskim, stosunkowo dużo także w Mszanie. Tymczasem najmniej w Rydułtowach i Radlinie. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego najwyższa była w gminie Lubomia – ponad 20 ha i wartość ta zdecydowanie przewyższała następną w kolejności pod tym względem gminę Gorzyce. Najmniejsze gospodarstwa występowały w Rydułtowach i Radlinie (poniżej 4 ha).

	Pracujący w gospodarstwach rolnych (2020)	Średnia powierzchnia ogółem gospodarstwa rolnego (2020)
Powiat wodzisławski	2 663	7,61
Pszów	151	7,25
Radlin	61	3,53
Rydułtowy	57	3,04
Wodzisław Śląski	535	5,80
Godów	407	5,61
Gorzyce	571	7,84
Lubomia	187	21,19
Markłowice	228	7,72
Mszana	466	7,49